

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

U pravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Poročilo

o zadnjem seji književnega odseka „Matica Slovenske“

dné 8. julija t. l.

Navzočni so Maticini odborniki gg. Klun, Kržič, Levec, Pleteršnik, Senekovič, Tomšič, Vavrū, Vodušek, Wiesthaler, katerim predseduje književnega odseka prvomestnik g. prof. Jos. Marn.

I. Prvomestnik prof. Marn najprej poroča o rokopisih, katere ima Matica zdaj na razpolaganje. Ti so: 1. Križmanova laško-slovenska slovnica, obsežajoča gramatikalni in leksikalni del ter primerno berilo, sestavljeno po najboljših pisateljih italijanskih. Ta slovnica je bila na podstavi črteža o Maticinem delovanju, katerega je odbor sestavil ter v Maticinem letopisu za l. 1869. objavil, naročena ter mora za tega delj tudi na svetlo priti. Presojevalci gg. Kržič, Zupančič in Marušič pravijo, da je prav dobro spisana. Odločevati nam je, kdaj jo Matica izda. — 2. „Slovenski Štajer“ in sicer: a) politična zgodovina, spisal I. Lapajne; b) književna zgodovina štajerskih Slovencev, spisal I. Macun; c) narodni običaji štajerskih Slovencev, spisal dr. Jož. Pajek. Lapajnetov rokopis je uže natanko pregledal g. kaplan Slekovec, a pregledati ga hoče še prof. Rutar; Macunovo literarno zgodovino so pregledali gg. dr. Pajek, Majciger, Marn, Vodušek in naposled Levec; g. prof. Pajek je svoj rokopis nazaj vzela, da ga še nekoliko predela. — 3. „Logika“, spisal prof. dr. Križan in istega pisatelja „fizikalno-godbeno zvokoslovje“, prvi rokopis je ocenil g. dr. Svetina, drugega prof. Senekovič. — 4. Turgenjevljevi „Lovčevi zapiski“, poslovenil Fr. Remec; rokopis sta pregledala gg. Kržič in Zupančič. — 5. „Katoliška cerkev in Slovéní ali krščanska cerkev

po Bolgarskem, po Srbiji, Bosniji in Hercegovini“, italijanski spisal vaticanski bibliotekar Balan, poslovenil o. Hrizogon Majar v Samoboru. Rokopis je pregledoval prof. Šuklje in zdaj ga pregleduje g. kanonik dr. Gogala. Prof. Šuklje svetuje, da naj se pošlje v pregled še prof. Rutarju. Knjiga, pravi prof. Marn, vzbudila je veliko pozornost; na hrvatski jezik jo je uže preložil škof vrhbosenski dr. Stadler in morebiti bi ne bilo napačno, da jo tudi slovenski izdá Matica Slovenska ter s tem potolaži tiste, ki so se bali, da bode naša Matica po Bleiweisovej smrti preliberalna. — 6. „Preširen v ljubezni“ in „Preširen kot filozof“, spisal prof. Janko Pajk. Rokopis je pregledal g. prvomestnik sam in zdaj ga je vzel v presojo prof. Pleteršnik. — 7. Poslane so bile Matici tudi „Izvirne poezije“ Štefana Benedičiča in „Pesmi“ Mateja Strgarja. Prve je pregledal g. prvomestnik, druge prof. Levec. Nekaj malega hrani še g. predsednik Peter Grasselli, kateri je pa denes zadržan priti k posvetovanju.

To so rokopisi. In zdaj, pravi prof. Marn, nam je odločevati, katere izmed teh stvari za leto 1882. damo na svetlo. Čas je kratek. Da smo s knjigami zaostali skoro za pol leta, uzrok je največ smrt g. vit. dr. Bleiweisa Trsteniškega, potem pa tudi zamuda, katero smo imeli s „Somatologijo“. Jaz sem te misli, da bi odslej Matica opustila svoj letopis. Zdaj imamo Slovenci dva leposlovna lista, ki oba dobro izhajata in oba priobčujeta tudi znanstvene razprave, kakeršne so se tiskale v letopisu. Sicer je pa to samo moje osobno mnenje in prosim gospode, da povedó svojo misel in posebno, da odločijo, katere knjige bi nam bilo izdati za tekoče leto 1882.

Prof. Levec je te misli, da Matica nikakor ne sme opuščati svojega letopisa. Mej vsemi knji-

gami, kar jih je Matica do zdaj izdala, najbolj se je društvenikom priljubil letopis. Res, da „Kres“ in „Ljubljanski Zvon“ priobčujeta razprave jednake vsebine, kakeršne nam podaje Maticin letopis, a ti znanstveni članki so navadno jako kratki; daljšim znanstvenim razpravam bi moral pa še vedno prostor v Maticinem letopisu odprt ostati. Zatorej predlaga, da naj Matica svoj letopis tudi še odslej izdava, samo s tem dostavkom, da se iz njega izobčijo prvič vsi prevodi in drugič vsi beletristični spisi, kateri se lahko objavljajo po raznih novinah slovenskih. Letopis naj bode zbirka strogo znanstveno in popularno-znanstveno pisanih razprav slovenskih.

Prof. Pleteršnik je uže za tega delj zoper opuščanje Maticinega letopisa, ker ne vé, kje bi se potem tiskal tako potrebni in važni članek kakor je „bibliografija slovenska“, katera zdaj izhaja v letopisu.

Prof. Wiesthalerju se letopis potreben zdi, ker bi morala Matica, ako ga opusti, vendar še posebej izdavatí poročila o svojem delovanju, imenik društvenih članov in pregled svojih računov. G. učitelj Tomšič meni, da smo znanstvenega pouka potrebni vsi Slovenci, naj torej letopis še ostane.

Prof. Vodušek vpraša, ali naj odslej Matica ne izdava nikakeršnih lepoznanjskih spisov?

Prof. Levec pravi, da je samo zoper to, da bi se vzprejemali kratki beletristični članki v letopisu, ako so poslovenjeni. Taki spisi naj se objavljajo po almanahih in po časopisih. Večje spise beletristične vsebine Matica lahko v posebnih knjigah daje na svetlo.

Nato se soglasno vzprejme nasvet prof. Levca, da Matica izdava tudi še odslej letopis, v katerem naj se objavljajo poleg društvenih naznanil

LISTEK.

Josip Mašek.

Prijatelju v spomin.

(Dalje.)

Zaradi tega pač utegne kdo vprašati: ali se je on velikih svojih zmožnostij zavedal in ali jih je hotel obračati v gotov, določen namen? Zavedal se jih je, ali nikakor ne tako, da bi na njihovej podlagi hotel si zidati določno prihodnjost. Mislil si je: ako more iz mene kaj biti, je prav; če ne, tudi prav. O prihodnjosti misliti in načrte delati, to nikakor nij bila njegova navada. K večjemu smemo reči, da je v muziki skušal doseči neko nenavadno stopinjo. Ali je nameraval svojim rojakom na tem ali onem polji koristiti? Navadno je rekel, da ne, ako smo ga o tem vprašali; ali v resnici je mislil drugače. Svojih darov nij nameraval zakopati, ampak jih porabiti. Za pripovednika imel je več zmožnosti, kakor marsikateri, ki je uže na glasu. Prav lahko je on improviziral, bodi si pripovedke, dovtype ali zanimljive dogodbice in s to svojo zmožnostjo je napravljval svojim tovarišem, posebno pri večerji, veliko zabave. Ali, kolikor je meni znano, nij hotel poskušati se

precej na tem polji, temveč hotel se je dobro pripraviti. V ta namen zdelo se mu je najbolje iz drugih jezikov prelagati na slovenski jezik. Imamo po njem tudi nekoliko zapuščine in v njej se nahaja popoln prevod De Maistrove povesti „Mlada Sibirka“ (la jeure Sibérieme). Junakinja te povesti, srčna deklica, ga je tako mikala, da se nij utrudil prevod svoj tudi v tretjič popraviti in prepisati. Začel je drugo Maistrovo povest „Gobovi mesta Aoste“, dalje „Potovanje okolo moje sobe“, in tudi neka druga daljša povest je v njegovej ostalini, kakor se mi zdi, tudi prestavljena, v katerej je junakinja mlada, nedolžna, pobožna deklica, katerej povesti pa, žalibog, nijsem mogel dobiti ne začetka, ne konca. Ali je kaj drugoga pisal, mi nij znano. Da bi bil pa pisal, ko bi živel, to je gotovo. Ravno tako je v njegovej zapuščini nekaj pesniških poskušanj, katere sicer nijso Bog ve kaj posebnega, ali vendar kažejo, da je bil duh njegov pesnišk v pravem pomenu. Uže po tem, kar sem o njegovem muzikalnem talentu omenil, smel bi vsak pričakovati, da bode komponiral. Bil je v igranji uže izvrstno izurjen, ko je začel učiti se nauka o harmoniji in žalibog, da se mu ta nekoliko matematičen nauk nij mogel prav priljubiti. Zložil je pa vendar, posebno uže v osmej šoli marsikak komad in kolikor zamorem soditi, ne

ravno slab. V njegovej zapuščini se nahaja nekaj svetih pesen in nekaj drugih skladb*); zraven tega je še marsikatero svoje delce podaril tej ali onej osobi v spomin. Bogato muzikalno zalogo je imel se ve da tudi v svojej glavi, ki je z njim zginila za vselej. Njegova brezskrbna natora mu — škoda — nij dala, da bi vse dejala na papir, kar je v domišljiji izumil. Tako je bilo njegovo delovanje. — Kako pa se je kazal v družbi svojim prijateljem? V družbi se je posebno razodevala njegova izvanredna živost. Rad je govoril, govoril mnogo, zadovoljen bil, da so ga poslušali drugi in se precej vjezil, če mu tovariši nijso bili pozorni, in tudi sam obmolnil, ako njegov tovariš nij mogel tako nagel biti v odgovorih in vprašanjih, kakor on. Za to so ga povsodi radi imeli mej seboj; in gotovo bo temu in onemu, ki je bil z njim, marsikatera ura ostala v prijetnem spominu.

Ako govorim o značaji svojega prijatelja, ne govorim o značaji dovršenem in določenem, ampak o skupini vseh osobnih njegovih lastnostij. Za značaj v tesnem pomenu besede se Mašek nij prizadeval, pač pa imel mnogo posebnih lastnostij, katerih nij bilo težko spoznati. Njegov temperament je bil

*) 1 mazurka, par „rondo“, „na tujem“, „andantino“, i. dr.

samo izvorni znanstveni spisi in za urednike temu letopisu za leto 1882. se izvolijo profesorji Pleteršnik, Senekovič in Levec.

II. Prof. Levec predlaga: To in prihodnje leto obhajali bodemo šeststoletni spomin, da je dežela Kranjska prišla pod slavno dlastijo Habsburško. Matičin odbor je uže ukrenil o tej priliki o Habsburžanih izdati slavnostni spis, kateri je objubil spisati prof. Šuklje. Jaz sem te misli, pravi, da bi Matica o tej slavnostnej priliki izdala poseben „Spomenik“, v kateri bi se vzprejele slavnostne pesni, zanimljive epizode iz življenja slavnih Habsburžanov v obliki pripovednih pesnij, povestij ali dramatičnih prizorov, dalje znanstvene razprave o razmerah Kranjske dežele s Habsburžani. Pesnikov in pisateljev imamo dovolj, naj jih Matica pozove, spisati jej tako slavnostno knjigo, katero krasno opravljeno, potem Matica Slovenska pokloni v dar našemu cesarju, kadar bodoče leto pride v Ljubljano.

Prof. Vodušek želi, da bi se v ta „Spomenik“ vzprejemale tudi topografične črtice iz prirodno-lepih krajev kranjskih, osobito, ako so s Habsburžani v kakšnej dotiki (Postojnska Jama, Bohinj).

Tudi g. državni poslanec Klun toplo priporoča tako knjigo.

Odsek ukrene po daljšem razgovoru za l. 1882. tak „Spomenik“ izdati, ter pisatelje slovenske povabiti, da ga spišejo.

III. Prof. Levec predlaga, da se kot tretja knjiga za l. 1882. izda Macunova „Književna zgodovina štajerskih Slovencev“. Rokopis kaže sicer nekatere nedostatke v stvarnem, nekoliko večje v formalnem oziru; vendar nam podaje verno sliko o književnem delovanju štajerskih Slovencev. Taka knjiga bi gotovo povzdigovala narodni ponos štajerskih rojakov naših, ter posebno dobrodejno vplivala na mlajše inteligentne ljudi, kateri bi v knjigi brali, koliko so nekdanj njih predniki storili na južnem štajerskem za slovenstvo.

Po nasvetu prof. Marna se ukrene, prof. Macuna naprositi, da rokopis po odsekovej želji v za znamenovanih partijah premeni, da se more potem takoj poslati v tiskarno.

IV. Dalje nasvetuje prof. Levec, da naj Matica, kakor je uže zadnjič omenil g. predsednik Grasselli, osnuje „Slovansko knjižnico“, v kateri naj priobčuje prevode izvrstnih beletrističnih spisov iz raznih literatur slovanskih, ali pa obširneje izvorne leposlovne spise slovenske. Prvi zvezek naj se takoj letos prične z „Lovčevimi zapiski“.

G. državni poslanec Klun misli, da ne kaže vsega tega spisa uže letos dajati na svetlo, ker je preobširen. Izda naj se I. del in samo tedaj, ako bi se ne mogla tiskati Macunova književna zgodovina štajerskih Slovencev, izda naj se ves.

G. katehet Kržič in prof. Marn pravita, da

sangviničen. Njegovo gibanje je bilo urno; njegov hod nagel. Videlo se mu je vedno, kakor da bi hotel teči. Njegovo govorjenje je bilo živo. Da je bila njegova domišljija posebno živa, sem uže povedal. Zutopil se je včasih v kakšen predmet, da je pozabil na vse drugo. Tovariši pripovedujejo, da je v Kranji pozabil včasih iti po znesek svoje ustanove, kar mu je bilo tudi v Ljubljani zadnja skrb — proti dijaškej navadi. — Ravno zaradi tega pozabil je kaj rad na kaka druga potrebna opravila. Izgubiti kaj, bodi si denar, knjigo, pismo, — to je bilo njemu kaj vsakdanjega. Imeli smo ga za neznan lehkomišljenega; toda mislim, da njegova lehkomišljenost nij bila to, kar navadno imenujemo nemarnost, marveč, on se je le preživo zamislil v jedno stvar ter niti slišal, niti videl drugih. Res, tajiti ne morem, da o pravej resnobi nij hotel nikoli ničesa vedeti, ako so mu drugi prigovarjali. — Srce imel je dobro. Nevoščljivosti v njem nij bilo; želel je vsakemu dobro in se veselil, ako se je drugemu dogodilo kaj prijetnega. Tudi se mu je precej smilil, bodi si revež, bodi kdo drugi, ki ga je česa prosil. Zato sovražnikov nij imel. — Kako močno da so se ga mogli polastiti občutki in prevladati njegovo natoro, nam kaže to, da je padel v omotico na grobu svoje ljubljene matere, ki mu je umrla nekaj

se mora temu spisu beseda še tu in tam nekoliko popraviti, za to naj se rokopis izroči g. Cimpermanu, da ga po izvorniku za natis pripravi.

Vsi ti predlogi se odobre.

V. Prof. Senekovič nasvetuje, da se „fizi-kalično-godbena zvokoslovje“ vrne g. pisatelju; isto nasvetuje prof. Marn o Benedičičevih poezijah in prof. Levec o Strgarjevih pesnih.

Odsek to odobri.

O Lapajnetovem spisu, o Balan-Marjareveje cerkvenej zgodovini, o dr. Križanovej „Logiki“ in o Križmanovej italijanskej slovnici začasno ostaje in suspenso.

VI. Prof. Marn prečita pismo, v katerem prof. Šuklje obširneje nasvetuje črtež, kako bi bilo Matici Slovenskej uravnati v bodoče svoje delovanje. G. pisalec pravi, da Matica bi morala najprej skrbeti za to, da se Slovincem podá: 1. Slovenska zgodovina; 2. Občna zgodovina v obsegu srednjega Weberja 3. Književna zgodovina slovenska 4. Cerkvena zgodovina južnoslovanska in 5. z ozirrom na snujočo se slovensko gimnazijo: Latinsko-slovenski in grško-slovenski slovar. Nasvetuje tudi nekoliko pisateljev, ki bi bili gotovo voljni in zmožni spisati omenjene knjige tako n. pr. Dr. Detela, prof. Kermavnar, prof. Marn, prof. Rutar i. t. d. i. t. d.

Prof. Marn pravi, da snovanje takih črtežev ima svojo dobro in svojo slabo stran. Uže leta 1869. je Matičin odbor osnoval enak črtež, v kateri je n. pr. vzel tudi italijansko-slovensko slovnico, ter jo je potem naročil pri zmožnem pisatelju. In zdaj imamo zvezane roke in v kakšno zagato smo zašli z njo! Zato predlaga, da se stvar odloži za denes.

Prof. Levec se s tem ujema, da se prof. Šukljeto predlog za denes odloži ter razgovor o njem dene na dnevni red, kadar bode prof. Šukljeto samemu možno navzočnemu biti. Tudi drugi gg. odborniki so te misli, posebno za tega delj, ker je čas za izdavanje knjig uže jako kratek in mora Matica dati to na svetlo, ker ima uže pripravljene.

Razgovor je trajal od 5. do 7. ure.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. julija.

„W. Ztg.“ z 8. dné t. m. objavlja določbo ministra za nauke in bogočastje o izpraševanju pri teoretičnih državnih izpitih v nemškem in českem jeziku na novem českem vseučilišču in v Pragi. — S to določbo prikupil se je naučni minister baron Conrad Čehom malo, zelo malo! „Narodni Listy“, začuvši, da se snuje taka določba, tega nijso mogli verjeti in zaklicali so pomenljive besede: „Nij ga nobenega pravega Čeha,

let za očetom. O tem prigodku nam piše ranjkega sestra: „Takrat je on zbolel od prevelike žalosti po ljubej materi. Ko smo prišli od pogreba, njega nij bilo; zato smo šli gledat na pokopališče, in on je bil na materinem grobu, zamaknen, — v duhu je bil pri svojej materi. Stari oče in neki drug prijatelj sta ga prijela za roko, peljala domov, položila na posteljo in več časa ga nijsmo mogli pripraviti k sebi in dolgo nij ne besedice izpregovoril.“

Gotovo bode marsikoga zanimalo, ako povem, kako je bilo njegovo versko prepričanje. Njegovo trdno, živo vero izpodkopavali so mu zgodaj romani. Ne, da bi ne bil veroval tega, česar se je učil v krščanskem nauku, ali veselje njegovo, ki ga je imel sicer za plemenite predmete, izginilo je v verskih zadevah zgodaj. Ko bi v njem bilo prepričanje prav živo, gotovo da bi bil najpobožnejši človek. Žalibog, da je imel premalo odločnosti in trdnosti, premalo potrebe po resnici, premalo hrepenenja po trdnem prepričanju; kajti nij ga gnalo iskat tega, kar je bil izgubil. On se sploh nij dal nagibati po pravih, splošnih načelih, temveč nagibalo ga je njegovo veselje; ker sicer bi bil gotovo tudi v tej važnej zadevi si pomagat kmalu s svojo nadarjenostjo. Ali vem pa tudi za gotovo, da so prišli trenutki, ko je bila njegova molitev goreča

ki bi kaj tacega ne smatral za največje ponižanje českega naroda, ponižanje, ki stokrat uniči vse koncesije, ki so se nam dale z novo česko univerzo! Ali denes čita se določba Conradova črno na belem v uradnem listu, določba, ki razglašá nemški jezik državnim jezikom ter bije jednakopravnosti naravnost v obraz! Jednaka bremena — kje so jednake pravice? Minister Conrad pa je zopet pokazal: Timeo Danaos . . . — Čeho-Slovani mu bodo znali biti hvaležni! —

Vnanje države.

Sobotni naš list je uže poročal, da je umrl v petek ruski general **Mihael Skobelev**, mož, čegar ime bilo je zapisano v vsakem ruskem srci, mož, čegar slika visela je v najubornejšej koči širne ruske zemlje. Umrl je Skobelev za srčnim mrtvoudom, nenadoma, mirno in ne z mečem v roci, ne v vojskinem šumu, vzkob si je morebiti želel ta junak. Občno žalost žaludila je ta smrt po ruskih pokrajinah, a pozornost obrnila je ná-se iz vse Evrope in deloma tudi Azije. „Velicega Patrokla nij več!“ kliče žalujoči ruski list „Novoje Vremja“ — „Umrl je zvest, pošten in nadarjen služabnik carja in domovine, ljubljenc naroda, rusk junak, utelešena ruska moč in krepkost, ženijalen vojskovodja!“ Skobelev bil je stoprav 39 let star, a užival je uže čast predzadnje stopinje v vojaškej hierarhiji Rusije. Njegovo ime zaslovelo je najsjajniše v zadnej rusko-turškej vojni; odlikovan se je posebno pri Lovči in Plevni, Šipki in Adrianopolji. Zavaljo njegovega poguma, ki je bil večkrat najskrajniši, imenovali so ga Turki „belega zlodeja“, a vojaki njegovi stavili so ga v nebo. Predlanskim v ruskej vojni proti Tekincem, ko je bila ruska vojska trpela uže veliko škodo in si večina generalov uže nij vedela pomagati, tedaj poverili so s poveljništvom Skobeleva in res njegovej ženijalnosti posrečilo se je, vzeti Geog-Tepe, poglavitno trdnjavo Tekincev, 24. januarja lanskega leta. S tem pridobil si je neizmerno slavo in ljubezen ruskega naroda. Nakopal si je pa tudi zavisti sosebno v Nenčih in Angležih, ki so s strahom pazili odslej na vse njegove korake. Kajti Skobelev bil je Ruso-Slovan! Mnogo pisalo se je o njem letos. Vsaj so nam še v spominu oni ostrji njegovi govori, s katerimi je to zimo klečal nemškej žurnalistiki na prsih! Zadnji čas bil je general Skobelev poveljnik v Minsku in dne 4. julija prišel je v Moskvo, ogledat si razstavo. Tu našel je v petek po polnoči smrt, ki je Rusijo in njene prijatelje ogrnila z žalostjo, njene sovražnike pa rešila — strahu in bojazni.

Denes najbrže izročilo se je Porti vzajemno pismo **konference v Carigradu**, ako so namreč vlasti potrdile ukrepe svojih zastopnikov. V tem pismu se sultan tudi pozivlje, dati do srede tega tedna odgovor, ali ga je volja sprejeti nalog posredovanja ali ne, in pove se mu, da se konferenca takoj potem zopet snide, če Turčija odbije to vzajemno povabilo evropskih vlasti. Ta čas si bodo poslanci v Carigradu gotovo veliko prizadejali pregovoriti Abdula Hamida, in v dunajskih oficijoznih krogih se še vedno gojé nadeje, da sultan konečno vender-le izprevidi resni položaj Ali poročila iz Carigrada govore. da sultan ostane pri svojej trmi, da je svojega prvega ministra odslovil samo za tega

in vneta. — V vsem svojem značaju, posebno pa v svojem verskem prepričanju je Mašek živa slika učeče se mladine denšnjega časa. Kar ima dobrega, imel je Mašek v velikej meri; pa tudi zmote njene, prevare in nepopolnosti ter nedoslednosti so se kazale na njem določno in jasno. Zdi se mi, kakor bi bila usoda njega izvolila, da je pokazal svojim sovrstnikom, kakor v ogledalu, natančno njihovo sliko. Da! tudi zmote in nepopolnosti smo videli v tovarišu Mašekju in marsikateri jih je gotovo imenoval tudi velike; ali lahko ga tudi zagovarjamo. Ako so bile pri kakšnem človeku zmote človeške, bile so v njem. Nek nepremagljiv nagon ga je tiral, da je hotel skusiti vse, kar je mogoče skusiti človeku. Ta misel, da pride le po tej skušnji, bodi si bridkej, bodi si veselej, bodi pravej, ali pregrešnej —, da le po skušnji je mogoče priti do človeške popolnosti, ga je prevladala posebno po dokončanem osmem razredu popolnem. V svojih pregreških nij bil nikoli navaden grešnik, ki se ne more ustavljati svojim strastem. Nikoli nij izgubil prostosti, svobode, zavednosti; nikoli nij zanemarjal višjih čutov, uzorov; ali mislil je, da tudi blato zamore storiti človeka blišččega, kakor čistilni prah kovino. Tovariši njegovi se spominajo gotovo, da je dogodke svojega življenja rad pripovedoval, pri-

delj, ker je ta svetoval, sporazumeti se z Evropo. Tako obnaša se sultan, a francoska vlada poprosila je v soboto zbornico kredita za 7-8 milijonov, da se pripravi za vojsko. V tem pa, ko sultan neče miru v Egiptu, ohladila se je kri vojaške stranke in njenemu načelniku Arabi paši in to vsled resnobe postopanja s strani angleške in francoske, zlasti pa, ker jim je tako zvani krivi prorok egiptovske čete do zadnjega pobila na Sudanu in se jim zdaj s 7000 možmi bliža na sever; ta nevarnost je zdaj dovolj, da bi je ne zapazila egiptovska vlada.

Dopisi.

Iz Kamnika 7. julija. [Izv. dop.] Ne da bi pomagal Lovru Végi na njegovem podjetji, h kateremu mu želim odkritosrčno mnogo vspeha — to mu storim uže pismeno, ako bo potreboval — do novega leta tja pa je časa tudi še dovolj in jaz gotovo zadnji ne bom pri vstrezanji njegovih želj, — da bi le drugi Slovenci ne ostali v indolenci, — marveč namen moj v sledečih vrstah je drug.

Razmere „v socialnem in teritorijalnem obziru“ so se zadnji čas pri nas za mnogo prenovile, — da ne rečem: mnogo se je izpremenilo v zadnjem času pri nas, in ko bi kdo dejal, da na slabo, vreden je, „da se mu obesi . . .“

Da se je marsikaj pri nas na bolje obrnilo, imam priče.

Prva priča stoji sredi mesta in to je naše novo šolsko poslopje, ki se, izpeljano po arhitektu g. Zupančiču, nekako veličastno v zrak dviguje in ki zrè z nekakim aristokratskim ponosom na soumestnice svoje doli, kakor zrè na svoje tovaršice v umazanih capah deklet v novem „pošterkanem“ krilu — te tovaršice — našega Kamnika stare hiše — pa s svojimi malimi očesci zaspanim začudenjem gledajo vanjo gori in pravio: „hum?!“

Mimo te naše „nove šole“ gori in doli razmetana leži pa „v gladek tlak pohojena — stara naša šola!“

In po teh stenah, katere so nas skrivale pod svoje zaduhlo krilce, v onem „zlatem veku“, ko nam je brisal gladek „španjolček“ um in pamet našo — zdaj najraje hodimo — hodimo, gledamo v blesteče stene „nove šole“, pa mislimo: o, ko bi še druga dekleta dobila „pošterkana“ krila, ali pa: o, ko bi se uže jedenkrat podrla stara naša šola tudi „v socialnem obziru!“ in bi se črne njene stene porušile in pripognile za vek pod noge!

Drug. velika priča pa se valja v ilovici našega klanca, to je tistega svetoznanega, robatega kamniškega klanca, ki je delil Kamnik v dve polovici — „v teritorijalnem obziru!“ — in čez kateri se je kolneč prišlo doli na tisti svetoznani vratolomni tlak kamniški, ki je zdaj na večne čase pokrit — s stenami stare naše šole in — po katerem smo v časih Kötzelovega županovanja pri luči — ne iz svetilnic — ampak pri luči Kötzelove županske

povedoval jih tako, kakor človek, ki je kaj novega iznašel; a navadni grešnik tega nikoli ne more storiti. Zdi se mi v tem svojem značaju podoben Faustu, kakor ga je naslikal Goethe. Vse videti, vse vedeti, vse skusiti in pa nikoli ne reči: dosti je, — to je bilo njegovo načelo. Ako imamo vse to pred očmi, lahko tudi razumemo, kako da si je on stan volil. Slabosti njegove ga niso priganjale; za dobro je bil vedno vnet in stanovskih dolžnosti tudi nij nikoli posebno premišljeval. Zato se je najprej odločil za duhovski stan. S polnim prepričanjem smem reči, da je bil koncem osme šole popolnem odločen za ta stan. Ali mej počitnicami je začel bolj resno premišljevati. Nekateri duhovskemu stanu neprijazni prijatelji so ga začeli odvracati in še celo nek duhovnik mu je baje odsvetoval, morebiti dobro mu hoteč, rekoč: da je vsak velik norec, ali pa velik svetnik, kateri gre zdaj v semenišče. Odločeval se je do zadnjega trenutka; še le, ko je začetkom oktobra 1878. v Ljubljano prišel, bil je njegov sklep storjen. Šel je na Dunaj učiti se pravoslovja. Tukaj je imel polno svobodo; njegovim željam, njegovemu temperamentu odprla se je široka pot — zdaj si je lahko nabiral skušenj.

(Dalje prihodnjič.)

modrosti z grozo v srci štorkljali, misleč, da štorkljamo po samih mrtvaških čepinah.

Ta klanec, pravim, upognil je pod pritiskom umnega poslovanja zdanjega nam župana svoj „krivi hrbet“, in gledali se bomo preko lepo uravnane nove ceste iz sprednjega konca v zadnji.

Tretja priča našega napredka pa se — še dela in bo kmalu gotova — to bo novo gasilno društvo! V dobro znamenje izvoljen bil je poveljnikom narodnjak g. Julij Stare in ne g. Kötzel, kakor se je baje skrivaj nameravalo in oddahniti se sme ta gospod — da se to nij zgodilo, ker je, kakor smo „po strani“ čuli, sklenil, ako mu „bogovi“ nakloné to čast, zaklati, se ve da na veliko materijalno svojo škodo — celega vola!

In tako se je v kratkem času doseglo marsikaj novega in koristnega pri nas in se še bo, ako nam veleumni naš župan ostane še mnogo let na krmilu, in upati smemo, da bo čez nekaj časa Kamnik pravi kinč gorenjske naše domovine na vzgled drugim naselbinam po Slovenskem — „v teritorijalnem obziru“.

Ali, ako nam je uže nelehko, dosežati kaj dobrega pri zdanjih razmerah po gladkem potu, koliko težavneje to, ako se nam stavijo po robu hudomušne zapreke!

Privandralo je namreč pred nekaterimi leti v naš kraj neko bitje, a ker je tukajšnje meščanstvo izgubilo s časom do njega svoje zaupanje in mu tako marsikatero „nado“ ostavilo neizpolneno, razjarilo se je mačku jednako, kateremu se zapró duri do slanine pred nosom, stisnilo se v kot in jelo gojiti črno maščevanje!

Sipalo je to „bitje“ hude iskre proti gori navedenim dobrodelnim projektom našega županstva, in združeno s četo soboriteljev, ki so ali njemu materijalno odvisni ali pa nemčurji in „stara-kranjske šole“ učenci — skušalo škodovati ob vsakej priliki z intrigovanjem, in pri tem posluževalo se je sredstev, katere imenovati nam brani dostojnost.

A ker smo dovolj močni, da premagamo taka budalostna protivja, potruditi se nam je jedino, da se kmalu otrebimo te plesnjivosti — da se podere pri nas popolnem in pohodi v tla — „stara šola“, da se zniža klanec, ki nas loči v dve strani — in da bo vse prebivalstvo našega mesta gasilno društvo, gaseče ogenj protinarodne in škodljive strasti — tudi „v socialnem obziru!“ — da bo konečno Kamnik čisto narodno slovensko mesto — kar zdaj — vsaj na znotraj — še nij!

Kamniški postopač.

Iz Ptujja 7. julija. [Izv. dop.] (Učiteljska letna konferenca pa drugi deželni jezik v narodnih učilnicah.) Včeraj dne 6. julija imeli so letno zborovanje učitelji iz ptujškega, ormožkega in rogaškega okraja. Sešlo se je 54 učiteljev in učiteljic z glasovno pravico in mnogo posvetovalnikov; pričujoči bili so tudi trije okrajni šolski svetovalci in veleučeni gosp. prof. Hubad kot zvedenec in strokovnjak. Glavni predmet bil je drugi [deželni jezik v narodnih učilnicah; okrajni šolski svet predlagal je namreč na posvetovanje in skončatek učiteljske letne konferenci, naj se pred petim šolskim letom nikakor ne počina s poukom v drugem deželnem jeziku; in deželni šolski svet izročil je to stvar stalnemu odboru učiteljskega društva na posvetovanje in predlaganje s posebnim ozirom na razvrstitev učilniško, kar je zvršil dotični odbor ter svoje predloge stavil po točkah na sprejetje. Pred razgovorom in glasovanjem o tem nastopil je prof. Hubad ter tako temeljito, detovodno in strogo znanstveno po zgodovinskih virih, pedagojskih načelih in podatkih dokazal nepotrebnost in neumestnost, vsaj kvarnost družega deželnega jezika na razvoj mladine v narodnih učilnicah, ka nijedna duša od vseh zborovalcev nij prigovorila niti besede a po burnem odobravanju in ploskanju, združenem z gromovitimi živiockli priznalo je društvo sveto istino neovrgljivih dokazov; saj ta modroslovni govor*) prešinol je mozeg, srce in živce vsega poslušalstva. Mahoma pri prvi točki, predlaganej od stalnega

*) Prijazno prosimo, da nam ga gosp. profesor rači konci po jedru priobčiti.

odbora, oglasilo se je več govornikov, in mej temi g. učitelj Arnhardt, Nemeč, kateri je glede na znanstveno dokazovanje g. prof. H. predložil, naj se pouk družega deželnega jezika povsem odstrani iz narodnih učilnic gledé na znanstvene dokaze kot večno istino. Predlog bil je podpiran in kot prvi dejan na glasovanje, od 54 glasov bilo jih je 33 za predlog a 21 proti in po takem sklopotalo so vse točke odborove. Živel slavno narodno učiteljstvo!

Čudno, ka še je po toliko svetlih dokazih v navedenem govoru kdo mogel proti temu predlogu glasovati, akopram se nikdo nij oglašil niti s črko proti istemu. Tako izredno prikazen pripisati je nerazumnosti, nesposobnosti ali pa strastnej slepoti.

Nemščina poučuj se v višjih meščanskih in pa srednjih učiliščih, narodne učilnice niso torišča za take brezvspešne poskuse, one imajo samo narodu posvečene biti in ničemur drugemu, ako hočemo iz njih kako istinito korist pričakovati. — Odslej mora to biti stalna točka v našem narodnem vsporedu, namreč, ka drugi deželni jezik nijma mesta v narodnih učilnicah pri nas, kakor ga nijma pri Nemcih niti na jezikovnej granici.

Iz Senožeč 8. julija. [Izv. dop.] Ko sem vam zadnjič ravno pred odhodom tukajšnje pošte v naglici naznanil, kaj se je zgodilo pri nas v 30. dan pr. m. — dogodjaj bil je vendar zabiležka vreden — tedaj se mi je v naglici tudi ukral s 'peresa stavek: „Natančneje poročilo pride“. Ker bi bilo naivno misliti, da bi kdo drugi od tod zdajci rešil dano besedo: moralično torej prisiljen sem napram č. čitateljem cenjenega vašega lista, da spolnim svojo obljubo. Sicer sem nekaj pozen, toda glavno bilo je uže itak zadnje pot povedano, tako, da „natančneje poročilo“ tudi pozneje še ustreza svojemu namenu.

Tukajšnja šolska mladež zbrala se je v torek dne 30. junija t. l. — 200 na številu — s svojim učiteljstvom k običajnej šolskej maši. Grede v cerkev nij padai dež, a kmalu po pričetej maši jelo je precej hudo liti. — Čedalje večja tmina vlada v božjem hramu, dež zmirom bolj naliva —, vmes pa se bliska in grmi, da je grozno slišati. A razburjena narava zunaj ne oplašči brezskrbne dece, krepko done nje mili glasovi Večnemu v slavo in nemočeno se glase zvišenih orgelj milobni akordi. Napoči maše najsvetejši oddel: povzdigovanje! Vse kleči, ravno konča se pesen in obmolknjenje orgelje, — sveta tišina biva po vsem sv. hramu . . . Kar — oj groza! — hipoma razsveti strašni žar neba ves posvečeni prostor — in kmalu za njim razlega se zamolklo doneč pok, pok strašno čudno gromeč. Skozi vrata treščilo je v cerkev: blisk razcepivši se tu v dva dela —, udari na levo v krstni oltar in odtrga od mramornatega kamna precejšen kos ter okruši malo zidu; na desnej pa šine pod kor ter tam zraven stebra klečečemu davkarskemu slugi odtrže čevelj, mu vname cunje na nogi in levo hlačnico, potem pa šviga v sredi po cerkvenem tlaku sem ter tja, dokler ne najde odvoda v zvoncu, visečem zraven vrat zakristijskih . . . In kaj zdaj? Kdo naj opiše vse to, kar sledilo je dogodku, situaciji primerno?! — Otroci ležali so vsi povprek omočeni po tleh, ljudje v klopih pa — za vsem kacih 25 — ostali so nekaj trenutkov omamljeni na svojih prostorih . . . A ko se vrne zavednost, tedaj zasliši se vpitje, čedalje bolj glasno in obupno, in jok, ki ti pretresa vse osrčje. Zaman je bilo zdaj vse prigovarjanje, zaman vsako tolažilo: v divjem kriku beže otroci iz cerkve ter se smrtnobledi razprše na vse kraje: nekaj jih beži v šolo, nekaj v hiše, cerkvi obližne itd. Vmes pa priteko starši, bledih in upalih lic, v cerkev, povprašujoč po svojih sinčkih in hčerkah. A teh le malo je bilo več v cerkvi! Le mala čredica ostala je še tu, tresoč se po vsem životu, milo ihtoč in moleč na kolnih. Prizor neopisljiv! (Navzlic občnemu neredu završila se je vendar radno sv. maša.) — V prvem strahu — strah noge celi — niti nijso koj čutili otroci bolečin na svojem telesu, marveč — kakor uže omenjeno — v divjem begu poiskali so si v naj-

hujšem nalivu varnega zavetja. A tu znova krik, jok in stok! Nekateri so čakali, drugim nij rabila roka, zopet drugi pa nijso mogli hoditi; moralo se jih je prenesti na njihov dom. Občna zmešnjava!

Toda drugih zlih nasledkov, razen malo oškodovanih oblačil — hvala Bogu — ta strašna dogodba nij imela. V par dneh bili so otroci zopet popolnem zdravi in stare nravi. A tako njim, kakor i drugim, ki so bili v 30. dan junija t. l. navzočni v cerkvi, bode ta dan v živem spominu ostal do poznih let.

Uzrok temu, da je treščilo v cerkev, je najbrže — vsaj javno mnenje sploh tako govori — ne baš normalno uravnan strel vod. Zato naj pa oblastnija v to poklicana dá preiskati oziroma preustrojiti ta vód, — da se tako v prihodnje pride v okom jednakej nezgodí. G—.

Domače stvari.

— (Pevski večer) preteklo soboto napolnil je vrt „pri avstrijskem carji“ na sv. Petra predmestji do dobrega. Občinstvo zabavalo se je prav dobro pri krepkih zborih in četverspevih čitalničnih pevcih in pri jako originalnej po g. Hugonu Turku aranžiranej dražbi dveh rac, za kateri se je iztržilo 13 gld. 25 kr.

— (Sokolov včerajšnji izlet) v Litijo izvršil se je v najlepšem vremenu. Vsi udeleženci so polni hvale o prijetnej in srčnej zabavi, Podrobneje poročilo prihodnjšč.

— (Iz Trbovelj) se nam piše 8. julija: Kakor sem iz gotovega vina poizvedel, postal je naš častni občan gosp. Rudolf Eichälter vodja rudarnic in tovarn v Litiji. Iz srca čestitamo gospodu Eichälterju, kakor tudi Litijčanom, kajti dobili so namesto zloglasnega prusaka Wehrhana moža, vsega spoštovanja vrednega. Gosp. Eichälter je sicer Nemeec, a pošten Nemeec in nam Slovincem v vsakem oziru pravičen. Torej čestitamo!

— (Z Notranjskega) se nam piše: Te dni izgubili smo pri nas logaškega sodniškega pristava g. J. Polca; preselil se je na svoje novo mesto v pisani Kamnik. Od srca in iz prepričanja povem, da ga bode narod tukaj težko pogrešal, kajti imel je redko zaupanje in vplivno spoštovanje vanj! — Našim ljudem, ki so rojeni pravdarji, je prihranil marsikater goldinarček: kjer je le mogel — nij štedil ni časa ni truda — posredoval je požrtvovalno, pomiroval razburjenosti ter razkrival zaslepljenosti. Njegovo dosledno, možato, pravično in povsem uljudno postopanje dihnilo je v ljud zaupanje, da ga je pogosto sebi v veliko korist slušalo in ubogalo. Bil je nam ta mož priljubljen sodec!

— (Z Rakeka) se nam piše: Dognana reč je, da je Trst svetovno važno mesto; za nas Slovence je pa še posebe na vse strani važno. Iz vseh krajev naše domovine spravljajo glavne pridelke v Trst. Zatorej bodo naše ljudi gotovo veselo zanimale te le kratke vrstice, da je južna železnica od 15. t. m. dalje vse tarife do Trsta znatno znižala, da se za vse pošiljatve v Trst toliko zaračuni kakor do Reke, ki je dve milj ali 15 kilometrov dalje. Se ve, da je imela železnica v prvej vrsti pri tem svoje notranje tehtne nagibe, konkurencijo itd., — a to nas ne briga toliko, ker je naša splošna korist. Vse tarife bodo povprečno odslej pri tovarnih oddajah za 10% nižje. In to nij malo za trgovca! Za vagon žaganic na pr. plačevalo se bode štiri gold. menj nego prej itd. iz Ljubljane, iz Logatca, z Rakeka itd. Glejte, naši prodajalci, da te ceue tudi za se primeroma vporabite, da ne koristijo le Tistu in pa kupcu.

— (Mesečni živinski somenj) zadnjo soboto bil je slabo obiskan, kar nij čuda, ker je bil v ponedeljek veliki somenj in imajo kmetovalci zdaj na polji mnogo posla. Goveje živine je bilo kakih 150 glav, kupci iz Trsta in z Blok nakupili so kakih 40 glav. Konj je bilo tudi kakih 150, a malo kupčije.

— (V mestnej klavnici) zaklalo se je meseca junija 271 goved, 162 prašičev, 797 telet, 430 kozlov in koštrunov, pa 53 kozličkov. Od pra-

šičev bil je ikrast samo jeden, ki se je oddal konjaču v pokončanje.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Aleksandrija 10. julija. Ker se pristanišče še dalje oborožuje z velicimi kanoni, odposlal je Seymour v nedeljo večer ultimatum, da v 24 urah prične bombardiranje, ako se ne izpraznijo trdnjave. To naznanil je tudi francoskemu admiralu, Francosko brodogre v Port Said. Vse vojne ladije odmaknile so se, da jih ne morejo doseči kanoni Egipčanov. Mesto zapustili so vsi Evropei.

Denašnej številki „Slovenskega Naroda“ je priložena priloga o radenskih toplicah, na katero svoje čitatelje posebno opozorujemo.

Zahvala.

Gospod dr. Alojzij Valenta, c. kr. profesor in ravnatelj kranjskih dobrodelnih naprav, je povodom, da mu je brezplačno podeljeno meščansko pravo ljubljanskega mesta, podaril dvajset forintov za mestne uboge.

Za to blagosredno darilo se spodobno zahvaljuje upraviteljstvo ubožnega zavoda.

V Ljubljani, 3. dan julija 1882.

Župan: Grasselli.

Tržne cene v Ljubljani

dné 8. julija t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	9	10
Rež,	6	18
Ječmen	4	23
Oves,	3	74
Ajda,	6	34
Proso,	5	53
Koruza,	6	80
Leča	9	—
Grah	9	—
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	—	—
Maslo, kilogram	—	90
Mast,	—	86
Špah frišen	—	72
„ povojen,	—	76
Surovo maslo,	—	75
Jejca, jedno	—	1 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telecje	—	46
Svinjsko	—	60
Koštrunovo	—	30
Kokoš	—	30
Golob	—	18
Seno, 100 kilogramov	—	2 50
Slama,	—	1 69
Drva trda, 4 kv. metre	—	6
„ mehka, „	—	4

Dunajska borza

dné 10. julija.

Papirna renta	77	gld.	05	kr
Srebrna renta	77	90	—	—
Zlata renta	95	25	—	—
1860 državno pesojilo	131	20	—	—
Akcije narodne banke	825	—	—	—
Kreditne akcije	325	20	—	—
London	120	65	—	—
Srebro	—	—	—	—
Napol.	9	59	—	—
C. kr. cekini	5	69	—	—
Državne marke	58	90	—	—
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119	75
Državne srečke iz l. 1864	100	172	25	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	55	—	—
Ogrska zlata renta 6%	120	—	—	—
„ 4%	89	25	—	—
„ papirna renta 5%	87	40	—	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	113	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120	50	—	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	99	75	—	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50	—	—
Kreditne srečke	100	gld.	176	—

Potujoči

po kupčiji s šivalnimi stroji, za to sposobni, se vzprejmejo.

Ivan Jax,

v Ljubljani.

(442—2)

Tujci:

9. julija.
Pri Slonu: Popper z Dunaja, Leder iz Hamburga, Hradec z Dunaja.
Pri Malit: Locke z Dunaja, Babare iz Reke, Fuchel z Dunaja, Fietzer iz Fuzin, Singer iz Broda, Čini-buck iz Gradaca.

Zaloga

najboljših alopaticnih in homeopaticnih zdravil. Zdravilstvene posebnosti. Rudninske vode. Dišave.

Naročila se proti poštnemu povzetju točno izvršujejo. (451—1)

Poslano.

(54—24)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER

najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuče piče,
I kas izkušan liek proti trajnom kašiju plućevine I
želudca bolesi, grkljana I proti mehurnim kataru,
kas I slasticah za (PASTILLEN)
probavils
nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Ceskoj).

Št. 4541.

(449)

civ.

Licitacijski edikt.

C. kr. deželna sodnija ljubljanska dovolila je na prošnjo Josipa Kozina prostovoljno dražbo sledečih njegovih zemljišč in sicer:

V katastralnej občini Trnovsko predmestje:

Kaj	Parcelna št.	Pov. mera		Znamenje v zemljišnej knjigi	Napovedana cena gld.
		oralo	sež. njev		
Travnik	1080	—	1221	Urb. šte. 1698 ad mag. Ljubljana	300
Travnik	5	—	—	—	—
Travnik	1080	—	1:07	Urb. šte. 1692 ad mag. Ljubljana	300
Travnik	10	—	—	—	—
Travnik	1080	—	1455	Urb. šte. 1687 ad mag. Ljubljana	300
Travnik	15	—	—	—	—
Travnik	1080	—	1477	Urb. šte. 1718 ad mag. Ljubljana	300
Travnik	96	—	—	—	—
Travnik	1080	—	1495	Urb. šte. 1717 ad mag. Ljubljana	300
Travnik	97	—	—	—	—
Travnik	412	1	16	Mapa šte. 31 ad mag. Ljubljana	600
Travnik	413	1	505		600

V katastralnej občini Št. Petersko predmestje:

Njiva	412	—	1162	Vloge šte. 297 ad mag. Ljubljana	400
-------	-----	---	------	----------------------------------	-----

Za to dražbo, ki se bode vršila na omenjenih zemljiščih, postavil se je dan

13. julija 1882

ob 9. uri in če bo treba, tudi naslednje dneve. Pričelo se bo z zemljiščem v Št. Peterskem predmestji.

VALVAZOR,

nevezan, Krajčeva izdaja, se po nizkej ceni prodá. Izvse iz prijaznosti pri upravnistvu „Slov. Naroda“. (450—1)

Hiša na prodaj.

V četrt ure od Bleda oddaljenej vasi Rečice se proda prtilična hiša na lepem kraju, z vrtom, senošetjo, njivo, nasajeno s sadnim drevjem, in borštom; hiša je tudi pripravna za poletno stanovanje. Kupci naj se obrnejo do

Gregorja Dobrovnika

(426—3)

na Lesnem Brdu pri Vrhniki.

Izvrstno črno dolenjsko vino

od leta 1880 po 10 gld. vedro, rumeno staro vino po istej ceni in novo dobro rumeno ali rudeče vino po 5 1/2 in 6 1/2 gld. vedro prodaja

A. Cvenkelj

(439—2)

v Sevnici (Lichtenwald), Štajersko.

Radenske slatine, kopališča in toplice,

najbogatejša natron-lithionska kiselica v Evropi,

na slovenske-ogerski meji, jedno uro od prijaznee Radgone, dve uri od vinoslavnega Ljutomera, pet četrti ure od Muraszombata, štiri ure od kolodvora Spielfeld (juž. želez. Beč-Trst), od koder vsaki dan pošta štirikrat odhaja, pol peto uro od kolodvora Jenersdorf (ogers. severna železnica) in toliko od Ormuža, od Ptuja in Čakturna (južna železnica Pragerhof-Budapest) ležeče.

Te z vsem preskrbljene kopališča ali slatinske toplice obdajajo narlepši pitoreski griči svojimi prijetnimi vinogradi, kostanjevci, smrečjem, sadnim drevjem in drugim rastlinjem; in vse to je ljudstvu za sprehod in počitek pripravljeno. Poleg tega je v Radenicah zdrav zrak in prijetna klima; živež in stanovanje po najnižji ceni in življenje v toplicah patrijarhalično.

Ker nij mineralskega vrečka, kateri bi se z Radenico meriti mogel, kar se tiče mnogoštevilnega bogastva ogljene kisline, ogljeno kislega natrona in lithiona in tudi joda in bromnatriuma, katera zadržava bi se v večji množini ali obilnosti našla, kakor pri radenskih izvirkih — tako je od treh narvečji in imenitnejši

„I. glavni izvirek“;

taisti je iz leta 1872 pod imenom „Radenica“, „Radenska slatina“, — slovenska Viši (Vichy) „Radeiner Sauerbrunn“ in še v več drugih jezikih po celi Evropi in že tudi v Aziji poznat, sloveč in ljubljén.

Ta kiselá voda ni samo za žejo, za prijetno pijačo in za okrepčanje človeku, temuč tudi za njegovo blaženo zdravje ustvarjena. Za tega delj se priporočujejo radenske toplice, ker one delijo ne manj makrobistike kakor kalobistike.

Tako je Radenica, najbogatejša zdravilnih snovi, torej po pravici in v resnici glava in prvak vseh alkaličnih kislic, in da se taka tudi vredno spoštuje — celo od svojih zemljakov — naj Vam svedoči sledeči

„Sostavek“

radenske slatine z imenitnejšimi kisljinami Evrope:

Sostavine	Radence	Bilin	Gleichenberg	Vichy	Fachingen	Selters	Preblau	Johannisbrunn	Salzbrunn	Ems	Giesshübl
Lučari	Mitteregger	Redtenbacher	Schröter	Bauer	Bischof	Bischof	Mitteregger	Schröter	Fischer	Struve	Schneider
Ogljéna kislina	35.875	32.339	26.936	12.745	25.635	20.275	26.339	17.154	24.323	7.948	25.201
Ogljéno kislí natron	30.107	30.085	25.128	38.030	21.403	7.624	22.034	17.471	10.417	12.645	6.850
„ „ lithion	0.412	0.188	—	0.001	—	—	—	—	—	0.021	0.044
„ „ amoniak	—	—	—	0.048	—	—	—	—	—	—	—
„ železni kislj	0.087	0.094	—	0.012	0.116	0.200	0.027	0.242	0.028	0.021	0.339
„ suričan	—	—	—	0.005	—	—	—	—	—	0.005	0.027
„ kislá apnenka	4.513	4.024	3.553	2.507	3.251	2.431	2.249	6.391	2.630	1.487	1.930
„ „ grovčika	2.962	1.431	4.174	0.353	2.254	2.077	0.545	5.034	1.432	1.027	1.358
Chlornatrium	6.079	3.823	18.544	5.788	5.614	21.205	1.094	5.828	1.318	10.152	0.307
Bromnatrium	0.250	—	—	0.001	—	—	—	—	—	—	—
Jodnatrium	0.384	—	—	0.001	—	—	—	—	—	—	—
Chlorcali	—	—	—	—	—	—	—	0.072	—	—	—
Žvepleno kislí natron	1.841	8.269	0.893	1.177	0.220	—	—	—	3.837	0.158	0.376
„ „ kali	1.779	1.283	—	2.042	—	0.517	0.986	—	0.285	0.771	0.519
Kostiko „ natron	—	—	—	—	0.009	—	—	—	—	—	—
„ „ glina	0.305	0.084	—	—	—	—	—	—	—	0.002	0.020
Fluorkalcium	—	—	—	—	—	0.002	—	—	—	0.002	—
Kremikova kislina	0.190	0.317	0.530	0.642	0.114	0.394	0.260	0.221	0.441	0.190	0.455
Vkup	84.514	81.937	79.758	63.352	58.616	54.725	53.534	52.413	44.811	34.427	37.432

Radenska slatina ali kislá voda je že štirikrat kemično preiskana in razdeljena bila (v štiridesetih letih), zadnjič na povelje c. kr. vlade od slav. gosp. prof. Dr. Mittereggerja, in se ni slednjič slabša niti prvič boljša kazala, kajti je vedno nespremenljivo jaka in bistra, čista in zdrava.

Niso za badava diplomi in medalije (svetinje) radenski slatini podeljene, in celo od tam, kjer so skoro celega sveta kisle in alkalične vode izpostavljene bile, ako bi vrednosti ne imela; in zakaj pa druge take vode premirane niso? —

Veselo za nas Slovence, da nam naša zemlja v Radenicah ta lepi zaklad odpira, kateremu vrste ni! — Pa tudi hvalo in čast pokojnemu g. Karlu Henu, kateri je prej „Neuhaus“ pri Celji, „Römerbad“, „Franz Josefs Bad“, vredil in na noge spravil, in slednjič — četrto delo — nam pa Radenico otvoril in slatinske toplice naredil.

„Bog daj počivati v miru filantropu; daj mu, narod, častno mesto v tvojih dogodbah!“ —

Sploh za zdravje se le voda glavnega izvirka rabi in pije, tako se tudi lahko ve, pri katerih boleznih je že mnogokrat pomagala in kedaj da se svetovati sme; namreč pri: **Povremeni želodca in drobni nazeblini**, (ali zaslinjeni želodec); **zlatenici ali žutnici**; **pri šuljevih boleznih**; **uvred in zadelovanje**; **za zlato žilo**; pri suhih boleznih, namreč: **jetika** (sušica), **tuberkuloza** itd.; **pri škrofelnjih in golžunu**; **zadušni ali oslovi kašelji**; **katar na scalu in mehurju**; **kamen in pesek**; **pri boleznih scavila sploh**; **pri boleznih živcev**; **za impotencijo**; **revmatizem in protin**; **za maternico i. v. d.**; za drugo pa naj ostane p. n. gg. zdravnikom priporočeno, „Radenico“ po svoji učnosti in praktiki, izurjenosti propisovati in svetovati.

„II. novi izvirek“,

alkalični kislec, ni tako jak kakor prvi, ima manj kisline in nima jod-bromnatiuma v sebi. Zato pa je deci in histeričnim ženskam prijeten in v resnici najboljši.

„III. jekleni izvirek“,

ima v sebi mnogo železa in voda priteka neprenehoma. Zajeta voda je čista in diši po žveplu, če se pa malo ustavi, postane kalna in ostavi neko črno goščo, katera se za železni kislij šteje. Ta voda je grenka, torej ni za piti, ampak za kopati je veliko vredna, ker ima v sebi železne moči, česar drugi izvirki nimajo.

Toplice in kopališča.

Dalje je v Radenicah vse, kar je k zdravju potrebno: postavljena so lepa kopališča, kjer se zamore bivati in po volji kopati, se ve da če zdravnik kopelj dopušča. In kopelji so: I. slatinska kopelj; II. železovodna kopelj; III. sladkovodna kopelj; IV. sestavljena kopelj, in V. mrzlovodna ali ruska kopelj.

Cena.

Za lepo čisto in popolnoma opravljeno sobo se plača za jedno-dnevno bivanje 30 do 50 novč., za postrežbo za osobo na dan le 5 novč.,

jedna kopelj sladkovodna	30 novč.
„ „ železovodna	30 „
„ „ sestavljena	30 „
„ „ pol slatinska	45 „
„ „ slatinska	60 „

Radenica se naliva in pošilja v steklih s svinčeno zamaho in v zabojih. V jeden zaboj se ulaga 25 steklenic po 1½ bokala ali ¼ bokala navadnih kislovodnic, isto toliko novih lepih steklenic po 1 liter in ½ litra.

Kdor želi Radenico od izvirka, naj piše: „Ravnateljstvu kopališča in slatinišča v Radenicah pri Radgoni (Radkersburg)“ in naj priloži nekoliko are ali zastave. Tudi se more Radenica v vsakem poznatem trgovišči kupiti, kjerkoli se mineralne vode prodajajo.

Glavno zalogo za Kranjsko ima **Ferdo Plautz**, trgovec v Ljubljani,
na Starem trgu št. 32.

